Hallintovaliokunta

Lausuntopyyntönne 4.5.2017

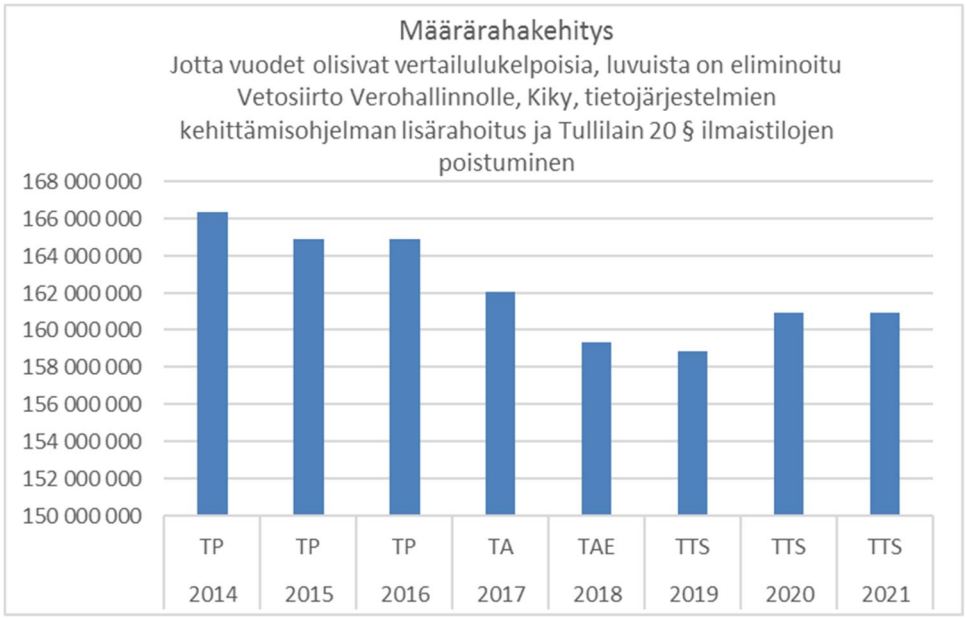
Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2018 - 2021

Tulli toteaa vastauksena lausuntopyyntöönne seuraavaa.

Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2018 – 2021 sisältää myös vuosittaiset määrärahat samoille vuosille. Tullille osoitettavat määrärahat olisivat

2018: 158 893 000 euroa
2019: 157 776 000 euroa
2020: 158 782 000 euroa
2021: 155 732 000 euroa

Tullin määrärahat vuonna 2017 ovat 159 837 000 euroa. Edellä mainitut vuosien 2017 – 2021 määrärahat eivät kuitenkaan ole suoraan vertailukelpoisia mm. Tullissa menossa olevan tietojärjestelmien kokonaisuudistuksen ja kilpailukykysopimuksesta aiheutuvien vuosittaisten muutosten vuoksi. Lukusarjat on saatettu vertailukelpoisemmiksi alla sisältäen myös päättyneiden lähivuosien määrärahat.

Julkisen talouden suunnitelmassa vuosille 2018 – 2021 on panostettu sisäiseen turvallisuuteen. Poliisille luvattiin vuosittain lisärahoitusta 34,5 miljoonaa, suojelupoliisille 3,5 miljoonaa ja Rajavartiolaitokselle 8–10 miljoonaa euroa. Tullille ei kuitenkaan myönnetty lisärahoitusta huolimatta

siitä, että sisäisen turvallisuuden selonteon käsittelyn yhteydessä eduskunta on edellyttänyt hallitukselta myös Tullin resurssien turvaamista.

Tullin rooli sisäisessä turvallisuudessa liittyy ensisijaisesti tavaravirran valvontaan ja sitä kautta tulevien uhkien torjuntaan. Nämä tehtävät Tulli on yhä vähenevistä resursseista huolimatta toistaiseksi toteuttanut tehokkaasti. Päättäjät ja kansalaiset ovat voineet luottaa siihen, että Tulli poimii rahdin, postilähetysten ja matkatavaroiden joukosta riittävällä tehokkuudella huumeet, aseet ja räjähteet sekä muut vaaralliset aineet. He ovat voineet luottaa esimerkiksi myös siihen, että maahantuotavista lääkepurkeista löytyy luvattuja lääkkeitä, lasten vaatteet, leipävilja tai mausteet ovat myrkyttömiä, lasten lelut turvallisia ja tuontivihannekset sekä hedelmät täyttävät niille asetetut laatuvaatimukset. Näiden tehtävien toteuttamisen osalta keskeistä on se, että Tulli on resurssiensa puitteissa läsnä kaikilla Suomen rajoilla. Schengen-alueen sisärajoilla Tulli onkin usein käytännössä ainoa viranomainen, jonka rajanylittäjät kohtaavat.

Tulli on joutunut vuosikausia vähentämään merkittävästi henkilöstöä, ja jo nykyisellään Tulli tosiasiassa suoriutuu useista valvontatehtävistä puutteellisesti. Tehokkaat riskianalyysimenetelmät poimivat päivittäin kohteita, joita Tulli ei henkilöstöpulan vuoksi pysty tarkastamaan. Tulli ei myöskään pysty tarkistamaan kaikkia muiden viranomaisten tai kansainvälisten yhteistyökumppaneiden osoittamia kohteita.

Nykyinen rahoituskehys ei myöskään mahdollista tarvittavan modernin tekniikan hankkimista tehostamaan tavaraliikenteen valvontaa. Tulli haluaisi valjastaa keinoälyn tarkastajien tueksi, jotta käsiparit vapautuisivat rutiinitehtävistä tuottavampaan työhön. Tullin tehtävissä onnistuminen vaatii aivan uudenkaltaista osaamista esimerkiksi tietoverkoissa tapahtuvan rikollisuuden paljastamisessa ja tutkinnassa. Tuonkaltaisen osaamisen kehittäminen edellyttää käytännössä uusien osaajien rekrytointia, mitä nykyinen rahoituskehys ei valitettavasti mahdollista. Resurssien väheneminen on liian nopeaa. Tulli ei kykene sopeuttamaan toimintaansa voimassa oleviin budjettikehyksiin vaarantamatta keskeisten tehtäviensä toteuttamista ja sitä kautta kansalaistemme turvallisuutta.

Tietoisena valtiontalouden tiukasta resurssitilanteesta Tulli pyysi kehysesityksessään viime lokakuussa maltillista kolmen miljoonan euron tasokorotusta viraston toimintamenoihin vuodesta 2018 alkaen. Tuo summa edesauttaisi välttämään nykyisellä kehyksellä väistämättä edessä olevat henkilöstön lomauttamiset. Toimintamenojen lisäksi Tulli esitti uuden valvontatekniikan hankintaan ja nykyisten valvontalaitteiden kehittämiseen nelivuotiselle kehyskaudelle yhteensä noin 13 miljoonaa euroa.

Vuodesta 2007 Tullin työntekijämäärä on vähentynyt 25 % (646 henkilöllä) ja on nyt 1 929 henkilöä. Alueittain tarkasteltuna henkilökuntaa on supistettu Länsi- ja Keski-Suomesta -38 %, Etelä-Suomesta -30 % ja Pohjois-Suomesta -27 %. Itä-Suomessa suurimmilla rajanylityspaikoilla henkilöstömäärä on pystytty pitämään suurin piirtein samalla tasolla kuin aiemmin, mutta tänä vuonna ja tästä eteenpäin tulevaa poistumaa ei nykyresursseilla pystytä enää korvaamaan.

Tulli on ainoa viranomainen, joka valvoo ulkomaan kauppaan liittyvää tavaravirtaa ja rajat ylittävien matkustajien matkatavaroita. Kysymys on merkittävästä tehtävästä yhteiskunnan suojaamisen kokonaisuudessa. Myös Tullille tulisi turvata riittävät resurssit osana sisäisen turvallisuuden kokonaisuutta.

Antti Hartikainen
Pääjohtaja